

DZIAŁALNOŚĆ JULIANA PAPIERKOWSKIEGO JAKO PRZYKŁAD TROSKI O LOKALNĄ SPOŁECZNOŚĆ¹

Centralną ideą nurtu zwanego komunitaryzmem jest więź jednostki z różnego rodzaju wspólnotami i solidaryzm osób podejmujących działania na rzecz wspólnego dobra. Komunitaryzm kładzie szczególny nacisk na związki jednostki z jej obowiązkami społecznymi i wspólnymi wartościami – niezbędnymi do przetrwania społeczeństwa². Według komunitarystów pojęcie wspólnoty można zdefiniować jako istnienie sieci afektywnych relacji w obrębie grupy jednostek, identyfikację jednostek ze wspólnymi wartościami, normami i znaczeniami oraz ze wspólną historią i tożsamością. Wreszcie wspólnotę można scharakteryzować wysokim poziomem responsywności – wrażliwości na potrzeby wszystkich członków i ewentualnych podgrup utworzonych w ramach wspólnoty³. Z komunitaryzmem jest również związana narracyjna koncepcja jaźni A. MacIntyre’a, według której biografie poszczególnych ludzi są osadzone w historiach wspólnot takich jak np. rodzina, miejscowość czy naród oraz, że każda osoba ma swoje miejsce we wspólnocie⁴. Człowiek będący częścią wspólnoty wychowuje się, poznając jej tradycje, historię, ideały i inne elementy, które ją wyróżniają np. sposób spędzania wolnego czasu. Zgodnie z pojęciem tezy społecznej, którego twórcą jest Ch.

¹ Praca naukowa finansowana ze środków MEiN na naukę w roku 2022 w ramach działalności Szkoły Naukowej AWF Warszawa SN Nr 2 „Społeczno-humanistyczna szkoła badań kultury fizycznej”

² <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/komunitaryzm;3924720.html> (15.12.2021).

³ A. Etzioni (2004), *Wspólnota responsywna: perspektywa komunitariańska*. W: P. Ry-marczyk, T. Szubka [red.], *Komunitarianie. Wybór tekstów*, Warszawa: 190-191.

⁴ Zob. A. MacIntyre (1996), *Dziedzictwo cnoty. Studium z teorii moralności*, Warszawa.

Taylor, tylko człowiek żyjący we wspólnocie może w pełni rozwinąć swoje umiejętności⁵.

Mimo, że komunitaryzm jako nurt wykształcił się w latach 80-tych XX wieku w Stanach Zjednoczonych jako odpowiedź na liberalizm, to jego przejawy można odnaleźć kilkadziesiąt lat wcześniej. Przykładem komunitaryzmu może być działalność na rzecz lokalnej społeczności Juliana Papierkowskiego (1908-1990) – profesora balneologii, tenisisty, miłośnika oraz propagatora sportu i turystyki, a także działacza społecznego. Julian Papierkowski urodził się w Iwoniczu⁶ (obecnie Iwonicz-Zdrój) – miejscowości uzdrowskiej leżącej w Beskidzie Niskim. Od 1799 do 1944 roku właścicielami Iwonicza byli członkowie szlacheckiej rodziny Załuskich⁷

Zamiłowanie do ćwiczeń fizycznych wpajano kolejnym pokoleniom Załuskich od najmłodszych lat, wysyłając ich do szkół na wyspach brytyjskich, gdzie zapoznawali się z angielskim systemem wychowania opartego o gry i zabawy. Po powrocie do Iwonicza członkowie rodziny Załuskich podejmowali próby zaszczepienia na rodzimym gruncie niektórych form aktywności fizycznej⁸. Zgodnie z ówczesną modą Załuscy interesowali się rozwojem kultury fizycznej w uzdrowisku, szczególnie rozrywkami o charakterze elitarnym, takimi jak tenis czy jeździectwo, by podnieść prestiż i popularność miejscowości oraz uatrakcyjnić pobyt gościom. Szczególnie w tym pierwszym przypadku organizowano w okresie międzywojennym cykliczne turnieje tenisowe, na które zapraszano najlepszych polskich tenisistów⁹. Z kolei położenie geograficzne i specyficzny mikroklimat Iwonicza¹⁰ sprzyjał rozwojowi sportów zimowych – głównie narciarstwa, które w uzdrowisku pojawiło się pod koniec drugiej dekady XX wieku za sprawą Ludwika Murmana. W 1925 roku założono Iwoniczki Klub Narciarski „Górnik”, a Iwonicz wraz z Ustrzykami Dolnymi stały się z czasem jednymi z głównych ośrodków narciarskich w środkowej części Karpat¹¹. Innymi popularnymi rozrywkami w uzdrowisku

⁵ M. Turowski (2011), *Liberalizm po komunitaryzmie? Filozoficzne koncepcje jednostki, wspólnoty i państwa, jako źródła krytyki społecznej i politycznej*, Toruń: 26.

⁶ Odpis aktu chrztu Juliana Papierkowskiego nr 64/33 z 1933 r.
Więcej o rodzinie Załuskich i jej związku z iwoniczkim uzdrowiskiem zob. A. Kwilecki (1993), *Załuscy w Iwoniczu*, Kórnik.

⁸ Tamże: 233-234.

⁹ A. Włodarczyk (2018), *The development of tennis in Iwonicz Zdrój until 1939*, „Scientific Review of Physical Culture”, 8(3): 5-16.

¹⁰ K. Walter-Croneck (1984), *Zarys klimatu Iwonicza Zdroju na podstawie badań Instytutu Geografii PAN*. W: *Iwonicz Zdrój*, Kraków: 25-26.

¹¹ J. Michalak (1985), *Z kart historii narciarstwa w Iwoniczu Zdroju 1925-1985*, Iwonicz Zdrój: 4, 40.

w drugiej połowie XIX i pierwszej połowie XX wieku były: bilard, kręgle, pływanie łódkami po stawie czy kąpiel w wąskich, drewnianych basenach zbudowanych w korycie Potoku Iwonickiego. Z inicjatywy Załuskich powstało też boisko do gry w krokieta, sala gimnastyczna czy strzelnica¹².

Z powodzeniem zatem można stwierdzić, że Julian Papierkowski czerpał wzorce związane z aktywnością fizyczną z iwonickiej wspólnoty, której ton – jeśli chodzi o rozwój szeroko pojętej kultury fizycznej – nadawali właściciele uzdrowiska – Załuscy. Z pewnością dostrzegał też wkład w rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej Załuskich i propagowanie tym samym różnych rozrywek zarówno wśród mieszkańców, jak i gości. Rozwojem uzdrowiska (a więc i kultury fizycznej w miejscowości) byli potencjalnie zainteresowani rodzice Juliana Papierkowskiego – Jan i Katarzyna, którzy od połowy lat dwudziestych XX wieku prowadzili w Iwoniczu pensjonat „Trzy Lilie” (nazwa na cześć trzech synów), który w momencie powstania był jednym z najnowocześniejszych budynków w uzdrowisku i posiadał 50 pokoi gościnnych. Działkę pod pensjonat Jan Papierkowski otrzymał od Załuskich w nagrodę za rzetelnie wykonywaną pracę w miejscowości, gdzie zajmował się konserwacją odwiertów wód mineralnych i budową lokalnych dróg¹³.

Od lat młodzieńczych Julian Papierkowski angażował się w lokalne życie społeczne. Należał do iwonickiej drużyny harcerskiej, a przyjaźń z Kazimierzem Murmanem (synem Ludwika) zaowocowała zainteresowaniem narciarstwem w wymiarze turystyczno-rekreacyjnym. Poza tym interesował się w szczególności tenisem, na co wpływ miały wspomniane turnieje organizowane przez Załuskich w uzdrowisku, a w miesiącach wakacyjnych spędzał aktywnie czas z braćmi oraz rówieśnikami (również dziećmi właścicieli Iwonicza) grając m.in. w krokieta¹⁴. W międzyczasie Papierkowski zdał egzamin dojrzałości i po egzaminach wstępnych rozpoczął w 1926 roku studia medyczne na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie¹⁵, gdzie kształcili się jego dwaj starsi bracia – Zdzisław (1903-1980) – późniejszy profesor prawa i Stanisław (1906-1990) – późniejszy profesor specjalizujący się w filologii słowiańskiej i klasycznej¹⁶. Poza tym lwowska uczelnia zapewniała edukację na najwyższym poziomie, a Julian inspirując się dokonaniem braci również poświęcił się nauce. W 1932 roku ukończył studia lekarskie, a rok później

¹² A. Kwilecki (1993), dz. cyt.: 237; J. Michalak (1979), *Turystyka, krajoznawstwo, sport w uzdrowisku dawniej i dziś*. W: *Iwonicz Zdrój, Iwonicz Zdrój*: 205.

¹³ Wywiad z A. Papierkowskim z 27.11.2014 r.

¹⁴ Wywiad z A. Papierkowskim z 10.09.2015 r.; Wywiad z J. Michalakiem z 20.12.2015 r.

¹⁵ Indeks Juliana Papierkowskiego ze studiów we Lwowie.

¹⁶ Wywiad z A. Papierkowskim z 27.11.2014 r.

podjął pracę jako starszy asystent w Zakładzie Farmakologii Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie¹⁷. W 1934 roku uzyskał stopień doktora medycyny¹⁸, zaś w 1939 roku rozpoczął habilitację z terapii zdrojowiskowej, która została przerwana przez wybuch II wojny światowej¹⁹. W miesiącach letnich Papierkowski przebywał w Iwoniczu, gdzie odbywał sezonową praktykę lekarską służąc gościom, kuracjom i mieszkańcom. Po wojnie przeniósł przerwaną habilitację na Uniwersytet Jagielloński i kontynuował badania rozpoczęte przed wojną. Ostatecznie w 1946 roku procedura habilitacji została zakończona i Julian Papierkowski został doktorem habilitowanym farmakologii doświadczalnej, terapii ogólnej i zdrojowiskowej²⁰, zaś w 1955 roku uzyskał tytuł profesora²¹.

Jak już wspomniano, najmłodszy z braci Papierkowskich ze wszystkich aktywności sportowych, najbardziej upodobał sobie grę w tenisa. Oprócz czynnego udziału w turniejach tenisowych w Iwoniczu i innych miejscowościach (np. w Rymanowie, Gliniku Marjampolskim czy we Lwowie), gdzie wielokrotnie zajmował miejsca medalowe²², był też członkiem sekcji tenisowej „Pogoni” Lwów, która swym patronatem obejmowała iwonickie turnieje. Julian Papierkowski pomagał też w organizacji zawodów tenisowych w uzdrowisku, co zresztą czyniła niemal cała jego rodzina – brat Stanisław był naczelnym sędzią zawodów, który przyjmował również zgłoszenia i wpisowe od uczestników, a Jan Papierkowski zapewniał noclegi dla zawodników w swoim pensjonacie²³. O zdolnościach organizacyjnych Juliana Papierkowskiego może świadczyć również fakt, że we wrześniu 1930 roku zorganizował i przeprowadził we Lwowie wewnętrzny turniej tenisowy „Pogoni”, w którym jednocześnie uczestniczył jako zawodnik²⁴. Podobnie jak w przypadku turniejów tenisowych, rodzina Papierkowskich pomagała w organizacji pierwszych zawodów narciarskich w Iwoniczu w styczniu 1928 roku. Komitet organizacyjny mieścił się w „Trzech Liliach”, a wpływ na to miała prawdopodobnie przyjaźń między Julianem Papierkowskim i Kazimierzem Murmanem²⁵.

¹⁷ Spis dokumentów, teczka nr 159 Juliana Papierkowskiego, Archiwum Państwowe Obwodu Lwowskiego we Lwowie.

¹⁸ Dyplom nadania tytułu doktora medycyny z 1934 r.

¹⁹ Spis prac naukowo-badawczych Juliana Papierkowskiego.

²⁰ List od Ministra Oświaty z 31 października 1946 r.

²¹ List z Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki z 30.06.1955 r.

²² Więcej o sukcesach Juliana Papierkowskiego w turniejach tenisowych zob. A. Włodarczyk (2018), dz. cyt.: 5-16.

²³ Plakat ogłaszający turniej tenisowy w Iwoniczu w 1932 r.

²⁴ Pamiętnik Juliana Papierkowskiego.

²⁵ Kronika Iwoniczego Klubu Narciarskiego: 8-9.

Podczas II wojny światowej, przez pierwsze dwa lata Julian Papierkowski prowadził zajęcia na uniwersytecie we Lwowie i w miarę możliwości kontynuował działalność naukową. Jednocześnie ubiegał się o przyznanie paszportu radzieckiego, by mógł powrócić do rodzinnego Iwonicza. Paszport otrzymał pod koniec marca 1940 roku i niezwłocznie wyjechał do uzdrowiska, gdzie przebywał do końca działań wojennych²⁶. W Iwoniczu już od kwietnia 1940 roku, Papierkowski został lekarzem Gminnej Opieki Społecznej, którą sam zorganizował i w której pracował bezinteresownie, przeznaczając swoje honorarium na lekarstwa dla chorych. Opiekę organizował nie tylko dla mieszkańców miejscowości, ale też dla wysiedlonych z ziem polskich wcielonych do Rzeszy (z poznańskiego, pomorskiego i łódzkiego)²⁷. Gdy w styczniu 1944 roku oddziały radzieckie przekroczyły wschodnią granicę przedwojennej Rzeczypospolitej stało się jasne, że nadchodzi kres niemieckiej okupacji. Pierwsi żołnierze rosyjscy weszli do Iwonicza 20 września 1944 roku. Po zainstalowaniu w Lublinie zależnego od Związku Radzieckiego, marionetkowego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego w jego strukturach utworzono Ministerstwo Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia, zaś konsultantem uzdrowiskowym z ramienia ministerstwa został Julian Papierkowski²⁸, którego zadaniem było przeprowadzanie inspekcji w uzdrowiskach w celu oceny ich stanu po zakończeniu działań wojennych. Taka inspekcja miała miejsce również w Iwoniczu w szpitalu uzdrowiskowym „Excelsior”, który po wojnie stał się własnością Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, gdzie dokonano rewindykacji mienia sanatoryjnego i opracowano plan usunięcia zniszczeń wojennych w celu zabezpieczenia i przygotowania tego budynku pod szpital dla Wojska Polskiego²⁹.

Prócz działalności w ministerstwie, Julian Papierkowski pomagał bratu Stanisławowi w zorganizowaniu na terenie Iwonicza prywatnego gimnazjum i liceum koedukacyjnego. Po uzyskaniu 15 grudnia 1944 roku zgody od kuratora okręgu szkolnego w Rzeszowie na uruchomienie placówki³⁰, pojawił się problem ze znalezieniem lokalu. Z pomocą przyszedł wówczas Julian Papierkowski, który udostępnił nowo powstałej szkole bezpłatnie do końca roku szkolnego 1944/1945 całe piętro „Trzech Lili” dodatkowo przekazując

²⁶ Paszport radziecki wydany 28 marca 1940 r.

²⁷ Odpis zaświadczenia z Zarządu Gminy w Iwoniczu z 18 lutego 1948 r., Życiorys Juliana Papierkowskiego z 11 listopada 1978 r.

²⁸ Życiorys Juliana Papierkowskiego z 11 listopada 1978 r.

²⁹ Wiadomości krajowe „Gazeta Lubelska”, 64: 3.

³⁰ M. Rysz (2000), *Dzieje Liceum Ogólnokształcącego w Iwoniczu Zdroju 1945-1964*, „Rocznik Stowarzyszenia Przyjaciół Iwonicza Zdroju”, t. III, Iwonicz-Zdrój: 36-37.

materiały niezbędne do zamontowania tam gazu. Julian uważał bowiem, że uruchomienie placówki stanowiło wielki sukces dla przyszłości zdrojowiska oraz nieocenioną korzyść dla miejscowego społeczeństwa w czasie trwającej jeszcze wojny³¹.

W związku z przedwojenną działalnością naukową oraz skutecznie przeprowadzoną akcją rewindykacyjną szpitala uzdrowiskowego „Excelsior”, Julian Papierkowski zostaje 5 września 1946 roku dyrektorem placówki. Podczas pełnienia przez niego tej funkcji sanatorium zostało odbudowane ze zniszczeń. Zorganizowano w nim pierwsze uzdrowiskowe centrum rehabilitacyjne w Polsce dla inwalidów wojennych, ofiar obozów koncentracyjnych i dzieci dotkniętych chorobą Heinego-Medina oraz nowoczesną klinikę uzdrowiskową na 280-300 łóżek z kilkoma oddziałami specjalistycznymi wraz z całym zapleczem diagnostyczno-terapeutycznym oraz następującymi ośrodkami naukowo-badawczymi: internistycznym, chirurgiczno-ortopedycznym, neurologicznym i ginekologicznym, które znajdowały się pod patronatem Akademii Medycznej w Lublinie³². Trzy dni po nominacji Papierkowskiego na dyrektora „Excelsioru” rozpoczął się pierwszy powojenny turnus, na który przybyło około 100 osób³³. Przy równoczesnym leczeniu chorych, przebywających w budynku, dyrektor nadzorował remonty i inwestycje budynku głównego, lekarskiego i administracyjnego, zbiorników solankowych, filtrów wody słodkiej i dołów biologicznych. Doglądał także budowę basenu kąpielowego, tamy wodnej i stacji pomp elektrycznych. Te ostatnie zapewniały stały i dostateczny dopływ wody do kuchni, hydroterapii i łazienek kąpielowych mineralnych, borowinowych i kwasowęglowych. Sanatorium zostało także wyposażone w urządzenie balneotechniczne, aparaty fizjoterapeutyczne, lekarstwa, sprzęt sanitarno-gospodarczy i służbowe samochody. Dzięki temu „Excelsior” uzyskał status Kliniki Zdrojowiskowej i Instytutu Balneologicznego³⁴. O jakości zarządzania placówką mogą świadczyć relacje prasowe, jak np. „Dyrekcja stale czuwa nad utrzymaniem ładu i porządku. Wszystko idzie jak z płatka dzięki pomocy wyszkolonego personelu. Regulamin ściśle utrzymany uwzględnia wszystkie potrzeby kuracjusza, działa przy tym bardzo pedagogicznie i uspołeczniająco. Nad tym porządkiem czuwa dyrektor. Nie przerażają go wielkie utrudnienia stwarzane mu niekiedy w przeprowadzaniu

³¹ List Juliana Papierkowskiego do Towarzystwa Szkoły Średniej z 20 grudnia 1944 r.

³² J. Rajchel (2003), *Rodzina Papierkowskich*, „Rocznik Stowarzyszenia Przyjaciół Iwonicza Zdroju”, t. VI, Iwonicz Zdrój: 101.

³³ *Excelsior znowu czynny*, „Dziennik Polski”, 1946, 314: 6.

³⁴ Spis prac naukowo-badawczych Juliana Papierkowskiego.

jego ulepszających planów. Jest młody, daje sobie z tym radę i cieszy się, że z dnia na dzień podnosi się kultura i dobrobyt Iwonicza”³⁵.

Istotne dla oceny zaangażowania Juliana Papierkowskiego w sprawę lecznictwa uzdrowskiego mogą być też wspomnienia górnika Jana Reszki, zamieszczone w „Echu Dnia”: „Daj Boże zdrowie temu Dyrektorowi Sanatorium Dr. Papierkowskiemu. Serdeczny opiekun. Opowiadali mi ludzie, że Sanatorium „Excelsior” zostało po Niemcach bardzo zniszczone i doszczętnie rozkradzione. Ale Dr. Papierkowski uparł się, że musi znowu Sanatorium uruchomić. Pościągał meble – dzień i noc pracował bez przerwy i zaraz po ucieczce Niemców, którzy mieli tu swój szpital wojskowy – otworzył Sanatorium dla polskiego świata pracy. Daj mu Boże zdrowie. Więcej nam takich doktorów i ludzi potrzeba, a będzie nam w Polsce coraz lepiej”³⁶.

Jednocześnie Papierkowski będąc członkiem Komisji Zdrojowej, opracował trzyletni plan inwestycyjny Państwowego Uzdrowiska Iwonicz i sanatorium „Excelsior”, który z powodzeniem można określić jako jego pionierski wkład w organizowanie społecznej służby zdrowia na terenie województwa rzeszowskiego w latach 1946-1949³⁷.

Wiosną 1948 roku dokonano w uzdrowisku analizy wód wglębnych z nowych odwiertów, po której okazało się, że solanka pochodząca z jednego z szybów produkujących ropę naftową ma znaczną zawartość węglanów i kwaśnych węglanów, co wpłynie na zwiększenie walorów leczniczych kąpiel. Pojawienie się nowych źródeł solankowych w obszarze uzdrowiska, podsunęło zarządowi sanatorium koncepcję budowy słonowodnych basenów pływackich³⁸. Projekt basenu kąpielowego z zapleczem wykonał Julian Papierkowski. Podstawowymi założeniami kompleksu były: ruchomy szklany dach, wymiary olimpijskie 50 x 25 metrów z trybuną, wieżą, trampolinami, plażami i sztucznymi falami oraz urządzeniami gimnastycznymi na świeżym powietrzu usytuowanymi obok basenu. Miał być to także w tamtych czasach pierwszy w kraju basen jodowo-solankowo-bromowy o takich wymiarach³⁹.

Po zaakceptowaniu projektu z pewnymi modyfikacjami (zrezygnowano np. z ruchomego szklanego dachu czy sztucznej fali) w lipcu 1948 roku z inicjatywy i projektu Papierkowskiego rozpoczęła się budowa basenu słodkowodnego na wolnym powietrzu o wymiarach olimpijskich (50 x 25 metrów)

³⁵ „Trybuna Robotnicza”, 1947, 159 (830): 5.

³⁶ Wspomnienia Jana Reszki z lipca 1948 r. zamieszczone w „Echo Dnia” z 29 lipca 1948 r.

³⁷ Notatki i zapiski Juliana Papierkowskiego z lat 1946-1949.

³⁸ Nowe źródło jodowe w Iwoniczu, „Dziennik Polski”, 1948, 162: 5.

³⁹ Sprawozdanie do Ministerstwa Zdrowia z 26 września 1948 r.

i głębokości 3 metrów, z bieżącą wodą i urządzeniami gimnastycznymi. Budowę basenu zapoczątkowały okoliczne hufce „Służby Polsce” w ramach tzw. trzydniówek. Przede wszystkim byli to junacy z pobliskich miejscowości, głównie z Krosna. Oprócz junaków w budowie pomagali pracownicy sanatorium, harcerze oraz sam Papierkowski. Dzięki temu młodzież z Iwonicza i okolic nie musiała być wysyłana nigdzie, by odpracować odbudowę ojczyzny w ramach „Służby Polsce”. Za wstawiennictwem dyrektora „Excelsioru” u odpowiednich władz w Krośnie mogli to zrobić właśnie przy budowie basenu. Mimo zaangażowania młodzieży i mieszkańców z uzdrowiska i okolicznych miejscowości brakowało rąk do pracy, a była to ciężka praca fizyczna, którą w znacznej mierze trzeba było wykonać ręcznie. Basen usytuowano w terenie leśnym, wśród tarasowatych polanek. Papierkowski podkreślał, że basen ma być przeznaczony przede wszystkim dla młodzieży, pragnącej nauczyć się pływać i „używać rozmaitych sportów wodnych oraz nabierać tężyzny fizycznej i zdrowia”. Basen miał być także przeznaczony dla kuracjuszy i mieszkańców, aby mogli zażywać relaksujących kąpiei i spędzić czas zdrowo i aktywnie. Oprócz basenu dyrektor sanatorium brał także udział w projektowaniu i budowie kortów tenisowych koło „Excelsioru”, skoczni narciarskiej i innych urządzeń sportowych w uzdrowisku⁴⁰. Po wybudowaniu basenu chodził z miejscową młodzieżą na basen i zarażał ich zamiłowaniem do aktywnego spędzania wolnego czasu⁴¹.

Julian Papierkowski przestał pełnić funkcję dyrektora „Excelsioru” w kwietniu 1949 roku. Powodem był konflikt z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie, do którego należał szpital uzdrowiskowy w Iwoniczu. Papierkowski bowiem nie zgadzał się z metodami stosowanymi w tej instytucji, do których należała „(...) despotyczna władza jednostek, arbitralna samowola butnych „władców”, ich bałaganiarstwo i krętactwo, tajna „dyplomacja” oraz terror polegający na zmuszaniu pracowników do pisania donosów tzw. „poufnych” sprawozdań czy jednostronnych protokołów; przesadna podejrzliwość i przebiegłość, wynajdywanie i rozsiewanie bezpodstawnych plotek (...), które są zaprzeczeniem istotnej wolności i prawdziwej demokracji”⁴². Takim sytuacjom przeciwstawiał się dyrektor Papierkowski, za co został zwolniony z pracy. W związku z pełnieniem w przeszłości funkcji konsultanta uzdrowiskowego w Ministerstwie Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia

⁴⁰ Notatki i zapiski Juliana Papierkowskiego z lat 1946-1949., Życiorys Juliana Papierkowskiego z 11 listopada 1978 r., Wywiad z J. Michalakiem z 20.12.2015 r.

⁴¹ Wywiad z A. Papierkowskim z 27.11.2014 r.

⁴² Sprawozdanie z pełnienia funkcji dyrektora sanatorium „Excelsior” z dnia 10 lipca 1949 r.

oraz po zwolnieniu go z funkcji dyrektora „Excelsioru” Ministerstwo Zdrowia powierzyło mu w Warszawie zadanie współdziałania z Dyrekcją Naczelną „Polskich Uzdrowisk” w organizowaniu lecznictwa uzdrowiskowego na skalę krajową. Otrzymał w stolicy mieszkanie służbowe, gdzie mieszkał do końca życia i skupił się już wyłącznie na działalności naukowej⁴³.

Działalność Juliana Papierkowskiego na rzecz swojej rodzinnej miejscowości – Iwonicza miała charakter wielowymiarowy i wpisuje się w centralną ideę komunitaryzmu przywołaną na samym początku. W kontekście powiązania osoby Papierkowskiego, komunitaryzmu oraz kultury fizycznej należy podkreślić, że to charakter, tradycja, działalność właścicieli uzdrowiska oraz sposób spędzania wolnego czasu wpłynęły na wychowanie i przyswojenie pewnych wzorców zachowań przez najmłodszego z braci Papierkowskich, który w późniejszych latach sam stał się propagatorem i pomysłodawcą różnych inicjatyw, które miały znaczący wpływ na rozwój różnych form uczestnictwa w kulturze fizycznej w Iwoniczu, począwszy od sportu (pomoc w organizacji turniejów tenisowych), przez wychowanie fizyczne i rekreację (inicjatywa, projekt i budowa kompleksu basenowego oraz kształtowanie wśród lokalnej młodzieży postaw prozdrowotnych) po rehabilitację (odbudowa i modernizacja szpitala uzdrowiskowego „Excelsior”). W przypadku tego ostatniego przedsięwzięcia z powodzeniem można stwierdzić, że ta inicjatywa wykracza dalece poza ramy lokalne, przyjmując charakter ogólnopolski.

⁴³ Stanowiska służbowe, zawodowe prace naukowo-lekarskie i honorowe funkcje społeczno-organizacyjne prof. dr med. Juliana Papierkowskiego samodzielnego pracownika nauki: 2.